

Capcir, els Aspres, Alt Vallespir i fins Cerdanya: «pujant per aquell *kumâl* sortireu a ---», Urtx (1935); a la vall de Prats de Molló n'hi ha molts: *Comall Escar* i *Comall Fosca* cap al Bescany, *comall* de les Collanes i *comall* dels Salets cap a la Presta, *Comall* de l'Orri, entre St. Llorenç i Serrallonga, etc.; d'altres encara em són ben coneguts en els termes de Prats de Balaguer, la Llaguna, Matamala, els Angles, Noedes, Évol, Serdinyà i fins Vivers; a Fontpedrosa em deien «van baixar per un *comall* estret» (1959).

Engomat 'gras i de molta herba parlant d'un planell de pasturatges', Ripollès (Catllar, 7-v-1921); *engomar* 'deixar el terreny cobert de llot una riuada' (DFa.) i *engomada* 'aqueix dipòsit de llot' (DFa.): semàntica ben natural perquè és clar que és en les comes a on conflueixen els alluvions, però com que és en quantitat moderada després brota pertot l'herbam ufanós.

¹ Alguna petita dificultat fonètica de les formes indoïranies no la resolen ben igual Pokorny i l'article 20 de E. Kuhn, *ZVglSprf.* xxv, 327, admetent aquell que hi ha una amplificació radical minoritària en -BH-; i, aquest, que es tracta d'un KHUMBHA- de l'indoïrani comú, amb dissimilació divergent de les dues aspiracions: eliminació de la primera aspiració ²⁵ a la Índia i conservació a l'Iran (o eliminació en sentit contrari). De tota manera aquest detall és indiferent per al cèltic, i tots estan d'acord que el mot cèltic té el mateix origen que l'indoïrani. —

² El cast. *comba*, *combado* té, doncs, aires de ser degut a una generalització romànica dels sentits substantius, més estesos. Però no descartem que pugui haver-hi ja antecedents pre-romans, cf. lit. *kūmpas* 'corbat', *kūmpti* 'encorbat-se', letó *kūmpt* 'tornar-se geperut o corbat', lit. *kūmstė* i *kūmsca* ³⁵ 'puny', pruss. ant. *kuntis* 'puny' (Elbing, 113); els quals trobo que Pok. (*IEW*, 525) separa massa del nostre CUMBOS. Potser hi hagué triple amplificació в (χύμβη), BH (scr. *kumbhábh*) i P (bàltic *kump-*): es tracta pertot de la q- indoeuropea i no pas de x, ⁴⁰ com ho mostra la k- de l'indoïrani i el balto-eslau; un *kumpa-* sànscrit, mot de lèxics, indocumentat, no és indoeuropeu i no té res a veure amb això, car és un manlleu del dravídic, veg. Burroughs, *BOAS* XII, 1948, 370. Per tant es pot creure que el bàlt. ⁴⁵ *kump-* sigui degut a un encreuament de KUMB- amb l'indoeur. KAMP-, que ajudés a un ensordiment de la b davant les desinències en consonant sorda. —

³ La dels estanyols en el Canigó, la de Cortils que ha donat nom a la gran Serra de Cadí, la del Cadí-nell o Canidell a Prats de Molló, la vall de Catí on s'enclava el poble homònim del Maestrat, la gran vall al costat de Caprera entre Castalla i Preter, la que davalla de la Mola de Catí en els Ports de Besit. — ⁴ Absolutament falsa i infundada l'afirmació ⁵⁵ d'alguns que pugui ser un pujol, serrat o qualsevol prominència. Simplement són errònies les indicacions, en aquest sentit, de Belv i Lab. 1839, Montoliu, *BDC* III, 46-48, Bosch de la Trinxeria (*Butll. Assoc. d'Exc. Cat.* XII, 228) i Tilander (*Lexique* ⁶⁰

du Rom. de Renart); Balari (*Orig.*, 111) també hi barreja molt de fals i això el condueix a deduccions etimològiques en bona part falses. Ignorància inexcusable dels fets coneguts de tothom, que hagi anat per muntanyes. Bastant més exactes són les dades d'*AlcM*, on solament convé fer retocs (2.ª ed., p. 307a49-50): generalment no és paratge planer: pot ser ondulat o amb pendent no gaire fort, sovint amb fort desnivell, mai sense pendent. Detalls i cites sobre el sentit *BDLC* VIII, 138-40; *PVidal*, *Ruscino* III, 70-73. — ⁵ En certs rodals de la Pallaresa i el Flamicell li fa concurrència *llau* f. que allà no és 'despreniment de neu' com en la llengua comuna: a Montcortès de Pallars la gent anomena *Les Llautes* la partida que el Cadastre («el Registre») té batejada com *Les Comelletes*. — ⁶ També amb funció vivent i visible. *Comellà (de) la Vinya*, barranquet de 130 m. de desnivell i 0,5 km. de llarg, que desaigua 1 km. aigües amunt i dret a l'E. del poble. — ⁷ Hi ha pura coincidència amb el nom de la grandiosa *Comalada* afl. esq. del Tec, que baixa de Sant Guillem de Combret, el nom de la qual és *Comma Lata* en docs. molt antics (a. 976, Balari, *Orig.*, 112), i que en efecte és una coma ampla o gran.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *comada*, *cometa*, *comella*, *comell*, *comellot*, *comellar*, *comollar*, *comellarada*, *comellaret*, *comal*, *comalet*, *comalada*, *comall*, *engomat*, *engomar*, *engomada*, *Comalada* (nota 7).

COMA I, 'valleta poc fonda', V. *cóm*.

COMA II, 'signe de puntuació', 'cada una de les cinc parts en què es divideix el to musical', pres del ll. *cōmma* 'membre del període', 'coma', i aquest, del gr. *κόμμα* 'fragment, boc', 'membre curt del discurs', derivat de *κόπτω* 'jo tallo'. □ 1.ª doc.: 1640, *DT*o.: «*coma*, *inciso* o *virgula* en la oració».

DERIV.: *Cometes*. *Comar* 'posar les comes' (DFa.), per tant *entrecomar*, usat però poc, per a 'posar entre comes', també es podria usar o reservar, sense perill de malentès, per a 'posar entre cometes' (cast. *entrecomillar*).

COMA III, 'crina, cabellera', mot rar en català, pres del ll. *coma*, i, aquest, del gr. *κόμη* id. □ 1.ª doc.: A penes usat (i més aviat, en sentit propi, en plural) per algun poeta humanista a ultrança; en el nostre segle no el registren els diccs. fins als més recents; amb caràcter translàtic té més ús, com a tecnicisme d'astrònoms i botànics.

DERIV.: *Cometa* 'astre cabellut' [Llull; «*cometa*, per la stela», c. 1390, L. d'Aversó, *Torcimany*, 451.18],¹ pres del ll. *comētes* o *comēta* i, aquest, del gr. *κομήτης* id.; *cometari* [1868, *SLitCosta*], cpts. d'aquest: *cometografia* i *cometologia* [1868, *SLitCosta*].

¹ De primer va ser femení: «axí com la *cometa*, que